

Exp. enl. lista A 1978-03-10

Till trafikförsäkringsbolagen

Fråga om samband mellan trafikskada och nedsättning av arbetsförmågan
(Jfr nr 38/1977)

Ärendet har behandlats vid nämndens sammanträden 3 maj 1971 och 1 februari 1978.

En fabriksarbetare, född 5.6.1921, skadades vid trafikolycka 20 mars 1966, varvid han bl.a. ådrog sig brott på strålbenet i vänster arm samt en skada i höger axel.

I sitt yttrande i ärendet 1.2.1978 anförde nämnden (Öhman, Linder, Zachrisson och Wennborg) följande.

"Nämnden avgav 3 maj 1971 yttrande beträffande livränta för tiden 1 maj 1969 - 31 december 1971. Invaliditeten bedömdes därvid till 75 %. Ersättning föreslogs utgå med 30.000 kronor för år för angiven tid.

Bolaget har nu givit in ärendet för prövning i första hand av frågan om samband föreligger mellan arbetsoförmåga (efter 31 december 1971) och skadorna från trafikolyckan.

N.N. har sedan föregående prövning inte återupptagit sitt ordinarie fabriksarbete eller sitt extra arbete som biografmaskinist. Från och med oktober 1971 får han hel förtidspension.

Det görs från N.N.:s sida gällande att hans arbetsoförmåga är en direkt följd av trafikskadan.

Bolaget hävdar att vissa uppgivna besvär inte kan ha samband med skadorna från trafikolyckan och att samband mellan skadorna och senare arbetsoförmåga därför inte kan anses föreligga.

N.N. har vid flera tillfällen sedan 1969 undersökts av docent A.

I intyg av den 18 maj 1975 uttalar A bl.a. följande: Trafikolyckan innebar förutom de i tidigare intyg beskrivna skadorna också förut-sättningar för en kraftig vridning i halsryggen, dvs en whip lash-skada. Den skadade uppger att han alltsedan olyckan haft besvär från halsryggen med värk nedåt höger arm av rotkaraktär ut i de 3 ulnara fingrarna (lill-, ring- och långfingrarna). Dessa besvär beskrivs dock i läkarintyg först över ett år senare. Till detta kommer att han - också sedan olyckan - haft besvär av det som han kallar elektriska stötar ut i höger kroppshalva och att dessa symtom uppträder i samband med rörelser i halsryggen. - Det har inte framkommit någon annan orsak än skadan till hans besvär. Han har visserligen en cervikal spondylos (kotförskjutning i halsryggen) men denna kan ej anses vara nämnvärt bidragande till symtomen eftersom den är inom normalgränserna för åldern. - Det är heller icke ovanligt att halsryggsskador i det initiala skedet ej blir tillräckligt beaktade om den skadade kommer till kirurgisk klinik och har tecken på andra skador. - Enligt min mening talar omständigheterna för ett samband mellan olyckan och de symtom som N.N. sedan fick.

Sammanfattningsvis vidhåller A i detta yttrande sin tidigare uppfattning att N.N.:s besvär är en följd av trafikolyckan 1966 och uttalar att dessa besvär, trots avsaknad av klara objektiva symtom, till stor del stämmer med besvär som brukar uppträda efter en whip lash-skada, till andra delar är en följd av den till olyckan sekundära psykiska insufficiensen.

I yttrande av 21 oktober 1975 har A uttalat att det finns starka skäl som talar för ett samband mellan N.N.:s nuvarande besvär och olyckan 1966 samt att det ej finns betydligt starkare skäl som talar emot ett sådant samband.

Professor B. har i utlåtande 23 februari 1976 bl.a. uttalat att det förefaller uppenbart att de initiala undersökningarna av N.N. kan sät-
tas i fråga beträffande halsrygggradens status och att det är fullt rimligt att symtom från närliggande kroppsdelar, i detta fall högra axeln så till den grad dominerar sjukdomsbilden att det inte i det akuta skedet funnits rimlig anledning att ägna sig åt halsryggen. Enligt B talar rimlighetsskäl för ett samband mellan den uppgivna

olyckan och de kvarstående besvären.

Efter att såsom bolagets förtroendeläkare ha bedömt ärendet har doktor C - som tagit del av intyg avgivna av A 5 januari 1972 och 24 oktober 1973 - i yttrande 4 april 1975 bl.a. uttalat att de subjektiva besvärens utformning pekade på en funktionell genes (således att jämföras med begreppet "traumatisk neuros") och att det ur neurologisk synpunkt inte objektivt redovisats något som styrkte uppfattningen om vare sig perifer eller central skada av nervsystemet.

I egenskap av bolagets förtroendeläkare har professor D avgivit flera utlåtanden i ärendet. Sammanfattningsvis torde D anse att inga uppgifter har framkommit som bevisar att neurologiska sjukdomssymtom föreligger utan att i stället vissa påvisade symtom har klart visats vara "funktionella" och att det därför kan finnas anledning att ställa frågan om inte alla symtom kan vara detta. Enligt D (yttrande 22 januari 1975) har N.N. en cervikal spondylos med diskgeneration mellan två halskotor. Beträffande detta tillstånd har D i nämnda yttrande anfört att det inte behöver ge upphov till nämnvärda besvär, men att det också kan förorsaka smärtor och värk, delvis (men inte helt) med den hos N.N. uppgivna utbredningen. D yttrar vidare att N.N. har påtagliga kroppsliga besvär av halsryggförändringen, men att denna inte har med olycksfallet att göra utan att den på sin höjd kan ha bidragit till att N.N. fått besvär just i anslutning till olycksfallet och en begränsad tid därefter. I yttrande 6 juni 1975 har D anfört att symptomen som uppseglat under åren 1967-1969 tyder på att ett cervikalt rotsyndrom har utvecklats under perioder av progress, men att uppgifter saknas som skulle styrka antagandet att detta startade vid olycksfallet. D säger i utlåtande 12 januari 1976 att han finner sannolikheten för samband med olycksfallet vara mycket låg.

I ärendet föreligger även uttalanden av professor E, överläkaren F och doktor G.

N.N. har skadats vid trafikolyckan och han har senare för läkare angivit vissa symtom. Frågan om samband mellan olyckan och besvären är omtvistad. Av handlingarna framgår att N.N. har smärtor från halsryggen, vilken eventuellt delvis skulle kunna förklaras bero på sjuklig förändring i halsryggen. N.N. har dock - såvitt känt - varit fullt arbetsför före trafikskadan. Halsryggförändringen har alltså före olyckan inte menligt inverkat på hans arbetsförmåga och det är ovisst

om dessa besvär överhuvudtaget skulle fått sådan inverkan, om olyckan inte hade inträffat. Besvären har enligt N.N. uppträtt först efter trafikskadan. Enligt nämndens mening, grundad bl.a. på A:s på grundval av undersökningar av N.N. gjorda uttalanden, kan halsryggförändringen svårligen komma i betraktande som orsak till den nedsättning av arbetsförmågan, som föreligger efter 1971, annat än möjligen i mycket underordnad mån. Någon annan förklaring till den bristande arbetsförmågan än trafikskadan finns då inte. Nämnden anser sig böra utgå från att trafikskadan medverkat till uppkomsten av N.N.:s arbetsoförmåga. Även om det inte kan uteslutas att N.N., om trafikskadan inte hade inträffat, längre fram skulle ha fått besvär av halsryggförändringen, saknas tillräckligt stöd för antagande att detta i högre grad skulle ha påverkat hans förmåga att utföra sitt ordinarie arbete. N.N. bör därför anses berättigad att från trafikförsäkringen få full ersättning för den inkomstförlust, som han kan antas ha åsamkats genom att han inte klarar det arbetet.

Bolaget har i en sammanställning i ärendet redovisat inkomstunderlagen i det ordinarie arbetet för N.N. såsom oskadad för åren 1972-1976 och de pensionsbelopp som för motsvarande tid utgått till denne.

På grundval av dessa uppgifter kan det genomsnittliga inkomstbortfallet i denna del beräknas till 15.000 kronor för år för 1972-1975 och till 20.000 kronor för 1976. Samma årliga bortfall som för 1976 får antas uppkomma för tiden till dess N.N. fyller 65 år, varefter det får förutsättas nedgå till hälften eller 10.000 kronor för år under återstående livstid.

Från N.N.:s sida har vidare gjorts gällande att han såsom oskadad skulle ha haft extra arbete på kvällstid som biografmaskinist.

Av handlingarna framgår att N.N. arbetat som biografmaskinist före skadan. Det kan inte uteslutas att han - om olyckan inte hade inträffat - skulle ha fortsatt med detta extra arbete. Emellertid är det å andra sidan osäkert om han på längre sikt skulle ha kunnat få sådan arbete samt - om så hade varit fallet - huruvida han med hänsyn till halsryggförändringen och tilltagande ålder verkligen skulle ha fortsatt med detta arbete vid sidan av sitt ordinarie arbete under någon längre tid.

Nämnden finner det rimligt att anta att N.N. skulle ha haft inkomst

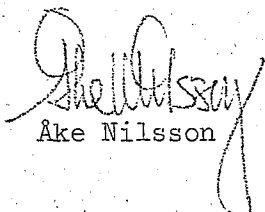
av detta extra arbete som längst till och med 1977.

Inkomsten av det extra arbetet har angivits till 7.000 kronor för 1972. Det har uppgivits att denna inkomst bör antas ha ökat med 1.000 kronor för vart och ett av de följande åren. Inkomsten skulle härigenom för 1977 kunna skattas till 12.000 kronor. Det totala inkomstbortfallet i denna del bör alltså beräknas till sammanlagt 57.000 kronor. Bolaget bör ersätta N.N. för denna inkomstförlust.

N.N. arbetar numera inte, varför olägenheter i yrkesarbete ej upp-
kommer. Inte heller i övrigt är förhållandena sådana att särskild
ersättning för olägenheter bör utgå.

Ur förvärvsmässig synpunkt torde N.N.:s invaliditet uppgå till 100 %.
Vid föregående prövning bedömdes invaliditeten till 75 %. Någon ak-
tuell bedömning av den medicinska invaliditeten föreligger ej. Med
hänsyn till vad som upplysts om N.N.:s personliga obehag och besvär
skattar nämnden skälig ersättning för lyte och men till 25.000
kronor."

Stockholm 1 februari 1978

Åke Nilsson